

TOMASZ Z AKWINU

Wykaz 16 tez tomistycznych potępionych w dniu 07 marca 1277 roku przez Biskupa Paryża Stefana Tempier

**Za: J. A. Weisheipl OP, Tomasz z Akwinu. Życie, myśl i dzieło, przekł. C. Wesolowski,
Poznań 1985, s. 416 - 418.**

- "27. Bóg nie mógł sprawić, aby dusze były numerycznie liczne. (wykazie Mandonneta nr 115)
34. Pierwsza przyczyna nie może uczynić wielu światów. (27)
69. Substancje czyste nie podlegają zmianie w czasie swoich działań, ponieważ posiadają tylko jedno pożądanie. (52)
77. Gdyby istniała substancja czysta, która by niczego nie poruszała, to nie wchodziłaby ona w rzeczywistość wszechświata. (50)
81. Bóg nie może stworzyć kilku inteligencji tego samego gatunku, ponieważ byty umysłowe nie posiadają materii. (43)
96. Bóg nie może mnożyć bytów indywidualnych w obrębie gatunku bez udziału materii. (42)
97. Byty indywidualne w obrębie tego samego gatunku różnią się wyłącznie usytuowaniem materii. (116)
124. Niestosowne jest klasyfikowanie jednych bytów umysłowych jako doskonalszych od innych, gdyż ta różnorodność nie może mieć swojego źródła w ich ciałach, ponieważ w sposób konieczny musiałyby mieć swoje źródła w ich inteligencjach, zaś w takim przypadku doskonalsze i mniej doskonałe dusze w sposób konieczny musiałyby się różnić gatunkowo, jak to jest w przypadku Inteligencji. - Jest to błąd, gdyż w takim przypadku dusza Chrystusa nie byłaby szlachetniejsza od duszy Judasza. (147)
129. Gdy jest obecne uczucie i szczegółowe poznanie (*scientia*), to wola nie może działać im na przekór. (169)
163. Wola zdecydowanie podąża za tym, w co rozum mocno wierzy, nie może też oprzeć się nakazowi rozumu; ta konieczność wszelako nie jest zniewoleniem, lecz wynika z natury samej woli. (163)
173. Poznanie przeciwieństw jest jedyną przyczyną, dla której rozumna dusza może pożądać rzeczy przeciwnych, władza zaś *simpliciter* nie może pożądać rzeczy przeciwnych, chyba jedynie *per accidens* oraz ze względu na inna władzę. (162)
187. Fakt lepszego i gorszego rozumienia pochodzi od umysłu możliwościowego, który jest, zdaniem Tomasza, władzą zmysłową. - Jest to błąd, gdyż pogląd ten zakłada istnienie jednego, wspólnego dla całej ludzkości umysłu lub równość wszystkich dusz. (146)
191. Formy otrzymują zróżnicowanie wyłącznie dzięki materii. (110)
204. Substancje oddzielone znajdują się w jakimś określonym miejscu dzięki swojemu działaniu. (55)
218. Inteligencja, Anioł lub oddzielona od ciała dusza nie znajdują się nigdzie. (53)
219. Substancje oddzielone nie znajdują się nigdzie pod względem swej substancji. (54)

**Wykaz 3 tez tomistycznych
potępionych w dniu 18 marca 1277 roku przez arcybiskupa
Canterbury Roberta Kilwardby (tzw. tezy oksfordzkie) dotyczących
jedności form substancjalnych w złożeniach materialnych**

- "6. [Dusze]: wegetatywna, zmysłowa i obdarzona intelektem istnieją w embrionie czasowo jednocześnie.
7. Wraz z wprowadzeniem duszy obdarzonej intelektem, [dusza] zmysłowa i wegetatywna zanikają.
12. [Dusze]: wegetatywna, zmysłowa i obdarzona intelektem tworzą jedną niezłożoną formę."